jegyzék is benső összefüggés nélkül sorolja fel a tárgy keretébe tartozó tényezőket, ahelyett, hogy módszeresen megalkotott főfejezetekben rendszeresen foglalná össze a tárgyi tényezőket. Ilyenekül kínálkoznak például: Értelmi, testi, erkölcsi nevelés, egészségügy, betegségek, iskolaépület. A könyv végére illesztett részletes Tárgymutatónak (155—58) viszont nagy hasznát láthatják az érdeklődők.

Összefoglalva: jóravaló, az ifjúság egészségének nemzetfenntartó hivatását okos tanácsokkal támogató munka van előttünk, amely a tanári könyvtárak polcaira és a szülők kezébe kívánkozik. *kf.*

Népnevelési kérdések a szegedi tankerület iskolafelügyelőinek értekezletén. Közzéteszi *dr. Kisparti János* tankerületi kir. főigazgató. Szeged, 1937. (160 l.) Ára 1 pengő 50 fillér.

A népiskolai nevelő-oktató munka egységessé tétele céljából a szegedi tankerület kir. főigazgatója hat tételt tűzött ki megvitatásra az elemi iskolai tantestületeknek A tételek kidolgozására a kir. tanfelügyelők testületenkint, illetve körzetenkint alkalmas előadókat jelöltek ki, akik kidolgozták és rendkívüli értekezleten előadták a tételeket, a tantestületek hozzászólását jegyzőkönyvbe foglalták. Az ilymódon összegyűlt anyagot a főigazgató kiadta egy-egy körzeti felügyelőnek és ezeknek munkálatai kerültek a főigazgató elnöklete alatt tartott értekezleten megvitatásra. Az előadásokat és hozzászólásokat tartalmazza a címben jelzett könyv.

Első tétel: *A népiskola nevelő iskola. Mennyiben készít elő a tanítóképző az iskolában végzendő nevelő munkára?* Az előadók általában hangoztatják, hogy a nevelés a népiskolában attól a perctől kezdődik, amikor a gyermek átlépi az iskola küszöbét, de nincs vége az onnan való eltávozással. Az iskola nevelői munkáját azonban sok tényező zavarja. Nem lehet megvalósítani az egyéni nevelést 50—60-as osztálylétszám mellett, pedig ennél sokkal népesebb osztályok is vannak. Akadályozza a nevelést a nagy anyaghalmaz, amivel a tanítónak meg kell küzdenie. Alig marad ideje a nevelésre, ha mindazt az anyagot el akarja végezni, amit tanítania kell. Nagy fontosságot tulajdonítanak a szülői ház és iskola egymást kiegészítő közös nevelői munkájának és rámutatnak arra, hogy a szükséges harmonikus együttműködés hiányzik. Kívánatosnak tartják, hogy a tanítók és szülők minél gyakrabban folytassanak eszmecserét. Az iskolákban tartott szülői értekezletek nem oldják meg a kérdést, mert hiányzik a cél érdekében annyira kívánatos közvetlenség. Valamivel közvetlenebb az érintkezés, ha osztályonkint tartják a szülői értekezleteket. De legtöbb eredményt várnak attól, ha a tanító a szülőt és gyermeket otthonában keresi fel.

Tárgyalták az utca és más környezet kártékony hatását is. Kívánatosnak tartják a napközi otthonokat, hogy különösen az egész nap elfoglalt munkás szülők gyermekei ne töltsenek annyi időt az utcán.

A tanítóképzés kérdésében nincsen egységes álláspont. Többen a gimnáziumi érettségire épített 2—4 évfolyamú képzést kívánják. Mások a mostani

képző négy évfolyamának elvégzése után a gimnáziumi érettségivel azonos rangú érettségi bizonyítványt kívánnak és a négy évfolyam fölé akarnak kétesztendei akadémiai pedagógiai képzést.

A második tétel: *Lelki élet a népiskolában.* Megállapították, hogy a helyesen értelmezett lelki élet kialakítása tartalommal és értelemmel tölti meg az elsajátított ismereteket. A lelki élet alapja csak valláson nyugvó, krisztusi erkölcsökön alapuló nevelés lehet, ennek kialakulása elsősorban a tanítótól függ, de függ a szülőtől és társadalomtól is. A legfontosabb tényező azonban a tanító, akinek igyekezetétől, rátermettségétől és példájától függ a siker. A népiskolában megfelelően kialakult lelki élet hatása és emléke végigkíséri a gyermeket egész életén és nagyban emeli az egyén értékét.

A harmadik tétel: *Az igazgató teendői a kezdő tanító továbbképzésében.* A megállapítások a következő pontokban foglalhatók össze: *a)* A kezdő tanító bizalmának felkeltése pályája és személyek iránt. *b)* A kezdő tanító tájékoztatása minden vonatkoztatásban. *c)* A tanítói pálya megszerettetése. *d)* Elhatározásokra szoktatás, hogy a kezdő tanító saját munkája nyomán is értékelni tudja a tanító és általában az iskola munkáját. *e)* A helyesen értelmezett önképzésre való szoktatás.

A negyedik tétel: *A népiskola és a szülői ház viszonya.* Az előadó iskolafelügyelő egészen egyéni gondolatokat pendít meg, amelyekkel érdemes volt foglalkozni. Azt mondja ugyanis, hogy amikor az iskola feladata a nevelés, akkor nemcsak a gyermeket, hanem a szülőket is nevelni kellene. Amikor a gyermek hibáiról beszélünk, akkor meg kell emlékezni a szülők hibáiról is, mint a gyermeki hibák okozóiról. Ez annál inkább szükséges, mert a beérkezett értekezések legnagyobb része vádirat a szülői ház ellen, amely az iskola nevelő munkáját megbénítja, sok esetben megsemmisíti. De vizsgálja azt is, miben hibás az iskola, a nevelő vagy talán a nevelői eljárás. Felsorolja azután és tárgyalja mind a tanító, mind a szülői ház hibáit. A szülői elfogultság, rosszindulat, nem egyszer az iskolával szemben ellenséges magaviselet megtöri az iskolának minden nemes és jóindulatú szándékát. Vizsgálja továbbá azokat a módozatokat, amelyeknek segítségével a nevelői munkát az iskola és a szülői ház közötti kapcsolat javításával eredményesebbé lehet tenni. A tennivalókat négy pontban részletezi: a szülői ház látogatása, a szülők iskolalátogatása, szülői értekezletek és iskolánkívüli népművelés.

Az ötödik tétel: *Az oktatás formai és tárgyi szempontjainak összeegyeztetése a népiskolában.* Az előadó összefoglalja azokat a tennivalókat, amelyeket a Tanterv és Utasítás keretein belül a tanítónak el kell végeznie az iskolai munka sikere érdekében. A tanítandó anyag, tehát a tárgyi rész és a ráfordítandó idő a tantervben bizonyos általános mértékben meg van határozva. E kereten belül a tanító teendői: *a)* Az anyagnak gazdaságos, logikus, lehető koncentrikus elrendezése. *b)* Az anyagrészletek értékelése a tanítvány élethivatása és életkörülményei szerint. *c)* A szükségesnek felismert tárgyi anyagban való elmélyülés (előkészület, vázlatkészítés). *d)* A nevelői

értékek fellelése. *e)* A módszer és a módszeres eljárás gyakorlati kivitele. Az előadás részletezi ezeket a munkálatokat.

A hatodik tétel: *A tanító és falu szellemi, erkölcsi élete.* Mit tehet a tanító a faluja, tanyakörzete szellemi és erkölcsi életének gondozása, továbbfejlesztése terén? A falunak, de különösen a tanyának szörnyű magárahagyottságában a tanító munkája jelent legtöbbet. Kifejti azt a munkát, amit a tanítónak szellemi és erkölcsi téren a falu népének javára végeznie kell.

A Szegedi Tankerület Közleményei címen kiadott ez a 3. kötet is mutatja a nagy összefogó kultúrmunkát, amit a szegedi kir. főigazgató a különféle iskolatípusok egységes irányítása érdekében kifejt. A kötetek annyi gondolatot termelnek, hogy megérdemlik, hogy minél szélesebb körben elterjedjenek. *Szenes Adolf.*

Magyar nyelvvédő könyv. Közrebocsátották **Pintér Jenő** és munkatársai. Budapest, 1938. 16-r., 144 l.

A néhány évvel ezelőtt újra megindult nyelvművelő és nyelvjavító törekvések mind nagyobb arányú mozgalommá kezdenek kiszélesedni. A napjainkban folyó magyarosító munkát — a régebbi kezdeményezésekkel ellentétben — különösen az jellemzi, hogy nemcsak írók, nyelvészek, tanárok és hasonlók vesznek részt benne, hanem hatása kiterjed a legkülönbözőbb társadalmi rétegek és foglalkozási ágak képviselőire is. Éppen a nagy érdeklődésre való tekintettel régóta hiját éreztük olyan gyakorlati kézikönyvnek, amely a sok aprólékos magyarázat helyett csupán a legfőbb tudnivalókat foglalja magában, s így könnyen, gyorsan, de azért megbízhatóan tájékoztat a nyelvhelyesség kérdéseiben. Ezt a célt tartották szem előtt Pintér Jenő és tanár-munkatársai akkor, midőn közrebocsátották a fentjelzett művecskét. „Ez a könyv az élet számára készült" — hangsúlyozza mindjárt a bevezetés első mondata —, „az iskolák, hivatalok, tudomány, irodalom, napisajtó és a művelt közönség használatára."

A mű világos szerkezete már magában is nagyon elősegíti a gyors és biztos tájékozódást. Az első rész a helyes stílusról szól, a magyaros fogalmazás főkövetelményeiről. Ilyenek: lehetőleg egyszerűbb mondatszerkezetekkel éljünk, kerüljük a túlságosan hosszú, bővítményekkel agyonzsúfolt mondatokat. Vessünk gátat a vonatkozó névmás mindjobban elburjánzó használatának. Figyeljünk az igeragozás változatosságára, a kötőszók helyes alkalmazására. Óvakodjunk a *van* és a *volt* gyakori ismételgetésétől, idegenszerű, hibás kifejezések, fölösleges idegen szavak használatától. Stílusunk természetes, szabatos és választékos legyen. Mindezeket az útbaigazításokat bőséges szemléltető példák kísérik, a helyes kifejezésmód világos feltüntetésével.

A második szakasz a leggyakoribb nyelvtani botlásokat veszi számba s javítja helyesre az illeszkedés, a mondatrészek használata, a szórend, a helyesírás, a kiejtés stb. tárgyában. Igen érdekes a harmadik fejezet. A helytelen, idegenszerű kifejezéseknek üzen hadat: ábécé-rendben sorját keríti a feltűnőbb magyartalanságoknak és ízes, jó magyarságú szólásokat ajánl helyükbe. E sza-